

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/220/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5913207386
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2017:5913207386.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci žalobcov 1/ Y.. B. W., nar. X.X.XXXX, bytom T. L. XX, 2/ D. S., nar. X.XX.XXXX, bytom T., O. M.. XXXX/XX, zastúpenej Michalom Novosádom, nar. X.X.XXXX, bytom ako žalobkyňa 2/, proti žalovaným 1/ B. S., nar. XX.X.XXXX, 2/ W. S., nar. X.X.XXXX, obom bytom T. U., C. U. XX, právne zastúpeným JUDr. JURKOVEC ADVOKAT DK, s.r.o., so sídlom Dolný Kubín, M. R. Štefánika 1822, o určenie neplatnosti právneho úkonu a iné, na základe odvolania žalobcov 1/, 2/ proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 3C/107/2013-137 zo dňa 2. mája 2016 takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e** vo výroku o zamietnutí žaloby o určenie neplatnosti plnomocenstva zo dňa 7.9.2010 udeleného nebohým Y.. B. W., nar. XX.X.XXXX, ktorý zomrel XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. L. XXX, pre žalovanú 2/ na jeho zastupovanie pri právnych úkonoch nakladania s vkladom na vkladnej knižke č. XXXXXXXXXXXX/XXXX vedenej v O., X.

II. Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e**

- vo výroku o zamietnutí žaloby o určenie, že do dedičstva po nebohom Y.. B. W., nar. XX.X.XXXX, ktorý zomrel XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. L. XXX, patrí suma 8.490 eur vybratá žalovanou 2/ z jeho vkladnej knižky č. XXXXXXXXXXXX/XXXX vedenej v O., X., a
- vo výroku o trovách konania a

v rozsahu zrušenia mu vec **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

III. Rozsudok okresného súdu **z o s t á v a n e d o t k n u t ý**

- vo výroku o určení, že do dedičstva po nebohom Y.. B. W., nar. XX.X.XXXX, ktorý zomrel XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. L. XXX, patrí suma 624,10 eur vybratá dňa 19.10.2010 v čiastke 600 eur a dňa 29.11.2010 v čiastke 24,10 eur z jeho účtu č. XXXXXXXXXXXX/XXXX vedeného v M. S., a
- vo výroku o zamietnutí žaloby v ostatnej časti tohto uplatneného nároku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu v časti, v ktorej sa žalobca 1/ a žalobkyňa 2/ (ďalej len „žalobcovia“) domáhali určenia neplatnosti plnomocenstva z 7.9.2010 udeleného Y.. B. W., nar. XX.X.XXXX, ktorý zomrel XX.XX.XXXX, pre žalovanú 2/ na jeho zastupovanie pri právnych úkonoch nakladania s vkladom na vkladnej knižke č. XXXXXXXXXXXX/XXXX vedenej v O., X. Vychádzal zo záveru, že nie je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Návrh/nárok o určenie neplatnosti dotknutého plnomocenstva predstavuje totiž prejudiciálnu otázku k sporu (k ďalšiemu nároku uplatňovanému žalobcami) o určenie, že suma 8.490 eur, vybratá žalovanou 2/ (práve) na základe tohto plnomocenstva, patrí do dedičstva po neb. Y.. B. W.. Okresný súd zároveň konštatoval, že určovací návrh/petít má preventívny charakter a bude opodstatnený najmä v prípadoch, keď ešte nedošlo k

porušení práva. Podľa tvrdení samotných žalobcov však už k porušení práva došlo; peniaze z dotknutej vkladnej knižky už boli vybraté. Dodal, že v prípadnom spore voči banke, ktorý avizoval žalobca 1/, otázku platnosti predmetného plnomocenstva si vyhodnotí ako prejudiciálnu v danej veci konajúci súd.

2. Okresný súd zamietol žalobu i v časti o určenie, že do dedičstva po neb. Y.. B. W. patrí suma 8.490 eur vybratá žalovanou 2/ z jeho vkladnej knižky č. XXXXXXXXXXX/XXXX vedenej v O., a.s. Hoci ustálil, že medzi nebohým a žalovanou 2/ došlo (v marci 2010) k čiastkovým konaniam/úkonom smerujúcim k darovaniu predmetnej sumy, pre absenciu písomnej formy a bezprostredné neodovzdanie peňazí darovacia zmluva platne uzavretá nebola. Uvedený nedostatok formy právneho úkonu však podľa okresného súdu nezakladá nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 455 ods. 1 Obč. zák., keďže v nadväznosti na plnomocenstvo z 7.9.2010 už došlo k plneniu - žalovaná 2/ peniaze z vkladnej knižky vybrala.

3. Mal za to, že v čase udelenia plnomocenstva neb. Y.. B. W. dokázal posúdiť následky svojho konania. Vychádzal z vyjadrení znalcov (MUDr. M. a MUDr. I.) v konaní vedenom na tamojšom súde pod sp. zn. 3C/47/2011, ktorí podrobne popísali vývoj psychického stavu menovaného od začiatku septembra až do jeho smrti. V zmysle záverov znaleckého dokazovania Y.. B. W. v čase podpisu darovacej zmluvy dňa 21.10.2010, plnomocenstva k žiadosti o prehlásenie motorového vozidla na inú osobu dňa 25.10.2010 a výpovede zmluvy o stavebnom sporení dňa 28.10.2010 (teda cca 1 a pol mesiaca po udelení plnomocenstva dňa 7.9.2010) trpel symptomatickým dementným syndrómom stredne ťažkého až ťažkého stupňa, pre ktorý nebol spôsobilý na označené právne úkony. Okresný súd však konštatoval, že v septembri 2010 (krátko po hospitalizácii 29.8.2010) sa jednalo ešte iba o miernu kognitívnu poruchu; navyše v danom období ešte nedošlo ani k závažným telesným komplikáciám. Prihliadol tiež na svedeckú výpoveď W. N., ktorý potvrdil, že splnomocniteľ (neb. Y.. W.) poznal všetky osoby prítomné pri podpísaní plnomocenstva, odpovedal bez problémov na všetky otázky pracovníčky SLSP, a.s., a následne pred ňou plnomocenstvo podpísal. S odkazom na to, že podpis bol vykonaný v prítomnosti pracovníčky banky považoval konajúci súd za nadbytočné znalecké dokazovanie znalcom z odboru grafológie ohľadne pravosti podpisu.

4. Ďalším výrokom určil, že do dedičstva po neb. Y.. B. W. patrí suma 624,10 eur vybratá dňa 19.10.2010 v čiastke 600 eur a dňa 29.11.2010 v čiastke 24,10 eur z jeho účtu č. XXXXXXXXXXX/XXXX vedeného v M. banke, a.s., a v ostatnej časti tohto uplatneného nároku žalobu zamietol. Išlo o výbery z označeného účtu realizované žalovanou 1/ prostredníctvom platobnej karty poručiťľa, s ktorou v rozhodnom období disponovala. Žalovaná 1/ nepreukázala, na aké účely tieto finančné prostriedky minula, t.j. či sa skutočne jednalo o (ňou tvrdené) zabezpečenie potrieb t.č. už nebohého Y.. B. W.. Ohľadne zvyšku tohto čiastkového nároku (sumy 550 eur a 560 eur) mal okresný súd za preukázané, že v čase predmetných výberov žalovaná 1/ platobnou kartou k účtu neb. Y.. B. W. v M. banke, a.s., nedisponovala, a preto v tejto časti nároku žalobu zamietol.

5. Rozhodnutie o trovách konania si okresný súd vymienil na čas po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 O.s.p.).

6. Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote (samostatné, ale obsahovo úplne totožné) odvolania obaja žalobcovia, ktorí sa v zamietajúcich výrokoch o určenie neplatnosti plnomocenstva z 7.9.2010 a o určenie, že do dedičstva po poručiťľovi Y. B. W. patrí suma 8.490 eur vybratá žalovanou 2/ z jeho vkladnej knižky domáhali jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Vo vzťahu k zamietnutiu žaloby o určenie neplatnosti plnomocenstva z 7.9.2010 uviedli len toľko, že okresný súd nevzal do úvahy judikatúru Najvyššieho súdu SR (R 24/1995, R 17/1972). V jej zmysle je naliehavý právny záujem daný aj vtedy, ak žalobou o určenie možno predísť žalobe na plnenie, resp., ak by bez takéhoto určenia bolo ohrozené právo žalobcu alebo by sa jeho právne postavenie stalo neistým.

7. Vo vzťahu k druhému napadnutému výroku (ohľadne sumy 8.490 eur) namietali, že okresný súd nerešpektoval jednoznačné vyjadrenia znalcov v konaní vedenom na tamojšom súde pod sp. zn. 3C/47/2011, týkajúce sa povahy a závažnosti duševnej poruchy neb. Y.. B. W. v čase pred stanovením diagnózy demencia ku dňu 5.10.2010; teda aj ku dňu udelenia splnomocnenia - 7.9.2010. Ide napr. o odpoveď na 3. otázku znaleckého posudku MUDr. M. č. 4/2015 (jeho str. 18). Rovnako znalec MUDr. I. vyjadril odborný názor, že duševná porucha demencia sa vyvíja do diagnostikovateľného stavu minimálne 6 mesiacov. Z toho vyplýva, že pokiaľ Y.. B. W. trpel k októbru 2010 tak závažnou duševnou poruchou, ktorá mala za následok jeho nespôsobilosť na právne úkony, tento stav/následok bol daný už k marcu 2010.

8. Odvolatelia poukázali tiež na to, že MUDr. I. aj v súvislosti s výsledkami MMSE testov u Y. B. W. v priebehu jeho hospitalizácie uviedol, že vyšetrenie mozgu počítačovou tomografiou dňa 3.9.2010 u pacienta zobrazilo závažné poškodenie mozgu nasvedčujúce demenciu (závažnú, forenzne významnú duševnú poruchu v pravom slova zmysle). Teda v zmysle zistení znalcov duševná porucha neprogredovala zo stavu „akejsi neexistencie“, ako to tvrdí okresný súd. Žalobcovia v tejto spojitosti dodali, že ak okresný súd nemienil akceptovať vyjadrenia znalkyne MUDr. M., navrhli vykonanie znaleckého dokazovania o spôsobilosti Y. B. W. na právne úkony ku dňu 7.9.2010; čo však okresný súd nevykonával. Obdobne navrhovali aj vykonanie znaleckého dokazovania znalcom z odboru pismoznalectvo ohľadne pravosti podpisu menovaného na plnomocenstve z 7.9.2010. S odkazom (aj) na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 92/2010 mali za to, žalovaná 2/ naplnila všetky znaky bezdôvodného obohatenia na úkor žalobcov.

9. Žalobca 1/ a žalobkyňa 2/ sa navzájom súhlasne vyjadrili k svojim odvolaniam s tým, že spresnili niektoré tvrdenia druhého odvolateľa.

10. Žalované 1/, 2/ navrhli napadnutý rozsudok potvrdiť. Podľa nich odvolatelia opakujú dôvody, s ktorými sa okresný súd v plnom rozsahu vysporiadal v odôvodnení jeho rozhodnutia. Tvrdili, že protistrana účelovo cituje vyjadrenia vytrhnuté z kontextu, čím sa snaží preukázať vlastné argumenty. Napríklad, pokiaľ nebohý nemohol od 27.8.2010 do 12.12.2010 vykonávať samoobslužné úkony, nie je možné z toho vyvodiť, že trpel duševnou poruchou, ktorá ho robila nespôsobilým na právne úkony; obdobne mierna kognitívna porucha v septembri 2010 neznamenalala jeho nespôsobilosť na právne úkony.

11. V ďalšom štádiu odvolacieho konania zostali sporové strany nečinné.

12. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP; z toho titulu nedotknutým zostal rozsudok okresného súdu v odvolaní nenapadnutých výrokoch o určení, že do dedičstva po poručiťovi Y. patrí suma 624,10 eur a o zamietnutí žaloby v ostatnej časti tohto uplatneného nároku) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP v zamietajúcom výroku o určení neplatnosti plnomocenstva a zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 389 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 391 ods. 1 CSP vo výroku o zamietnutí, že suma 8.490 eur patrí do dedičstva po Y. B. W., ktorý zomrel XX.XX.XXXX.

13. Vo vzťahu k odvolaniu proti výroku o zamietnutí žaloby o určenie neplatnosti plnomocenstva udeleného Y. B. W. dňa 7.9.2010 je nutné zdôrazniť, že v zmysle § 380 ods. 1 v spojení s § 365 ods. 3 CSP (zhodne tak podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 205 ods. 3 O.s.p., t.j. právneho predpisu účinného v čase podania odvolania) je odvolací súd viazaný nielen rozsahom, ale aj konkrétnymi dôvodmi odvolania, ktoré odvolateľ vymedzí v zákonom stanovenej lehote na podanie tohto opravného prostriedku.

14. Z daného hľadiska možno konštatovať, že odvolatelia len maximálne všeobecne poukazovali na judikatúru Najvyššieho súdu SR vymedzujúcu základné východiská opodstatnenosti tzv. určovacích žalôb. Neuviedli žiadne individuálne okolnosti viažuce sa

(výlučne a práve) k súdnej veci, na základe ktorých by mal byť daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Takéto všeobecné a na konkrétnosti prejednávaneho prípadu nereagujúce odvolanie nie je spôsobilé podmieniť záver o vecnej nesprávnosti napádaného rozhodnutia/výroku. Z daného titulu krajský súd v predmetnej časti rozsudok okresného súdu potvrdil.

15. Nad bezprostredný rámec odvolania krajský súd dodáva, že okresný súd náležite vysvetlil svoj záver o neexistencii naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti plnomocenstva z 7.9.2010. Konštatoval, že otázka jeho neplatnosti je „len“ predbežnou pre riešenie ďalšieho čiastkového nároku - o určenie, že suma 8.490 eur, vybratá žalovanou 2/ na základe predmetného plnomocenstva, patrí do dedičstva po neb. Y. B. W.. Práve tento ďalší nárok je z hľadiska právneho postavenia žalobcov relevantný a prioritný. Samotné vyslovenie neplatnosti plnomocenstva (bez rozhodovania o určení, že dotknutá suma patrí do dedičstva) by právne postavenie žalobcov neučinilo istejším a ani by neodstránilo

stav právnej neistoty medzi stranami. Postup okresného súdu tak v konečnom dôsledku rešpektuje aj odvolateľmi citované rozhodnutia Najvyššieho súdu SR.

16. Naproti tomu je dôvodné odvolanie žalobcov proti výroku o zamietnutí ich žaloby o určenie, že do dedičstva po poručníkovi Y. patrí suma 8.490 eur vybratá žalovanou Z/ z jeho vkladnej knižky č. XXXXXXXXXXX/XXXX vedenej v O., a.s. Prvotne je potrebné vytknúť okresnému súdu, že hoci na pojednávaní dňa 24.4.2016 (čiastočne i na pojednávaní 4.3.2014) sa oboznámil so znaleckým posudkom MUDr. I. č. 34/2012 a súvisiacou zápisnicou o pojednávaní zo dňa 31.10.2013 vo veci vedenej na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 3C/47/2011 (predovšetkým ohľadne výsluchu tohto znalca), uvedené písomnosti nie sú obsahom spisu v súdnej veci. Žalobcami bola k žalobe pripojená fotokópia iba časti predmetného znaleckého posudku (č.l. 12 až 22).

17. V prípade znaleckého posudku B.. M. je nedôslednosť v postupe okresného súdu ešte výraznejšia, lebo dotknutý posudok nie je (vôbec) súčasťou spisu a ani na pojednávaniach nebol oboznamovaný. Závery vyplývajúce z dotknutých dôkazov považoval pritom okresný súd za určujúce a založil na nich svoje úvahy i samotné rozhodnutie o danom čiastkovom nároku. Odvolací súd ale náležite nemôže posúdiť správnosť týchto záverov, keďže východiskové informácie nie sú obsahom spisového materiálu. Len na okraj odvolací súd dodáva, že aj keby sa akceptovala aktuálna právna úprava vykonávania znaleckého dokazovania (§ 208 CSP), pre „absenciu“ znaleckých posudkov je bezprostredný odvolací prieskum fakticky vylúčený.

18. Krajský súd sa nestotožňuje ani s postupom pri ustálení skutkového stavu v danej otázke. Okresný súd uzavrel, že v čase udelenia splnomocnenia (7.9.2010) ochorenie splnomocniteľa Y.. B. W. neovplyvňovalo „rozumovú a vôľovú zložku jeho konania natoľko, aby ho urobila k tomuto právnomu úkonu neschopného“. Ako je uvedené i vyššie, vychádzal z toho, že splnomocnenie bolo udelené krátko (cca 1 týždeň) po začiatku hospitalizácie menovaného dňa 29.8.2010, t.j. v čase, kedy znalkyňa MUDr. M. vyhodnotila jeho psychický stav len ako miernu kognitívnu poruchu, ktorá až neskôr (v októbri 2010) progredovala do rozvoja symptomatického sekundárneho dementného syndrómu stredne ťažkého až ťažkého stupňa.

19. Hoci záver o (ne)spôsobilosti/neschopnosti Y.. W. na právny úkon plnomocenstva z 7.9.2010 je záverom, ktorý vysloví konajúci súd, podkladové informácie/ poznatky o zdravotnom stave menovaného majú odbornú povahu. Pokiaľ sa znalci k psychickému stavu (k intenzite duševnej poruchy) menovaného ku dňu 7.9.2010 bližšie nevyjadrovali, nie je náležité, ak tak učiní súd iba vlastnou (z medicínskeho hľadiska v podstate laickou úvahou), hoci aj vychádzajúcou z objektívnych lekárskeho vyšetrení, či nálezov tak zo skoršieho, ako i neskoršieho obdobia. Uvedené platí o to viac, že v konkrétnostiach prejednávaného prípadu už o necelý mesiac (5.10.2010) bola u Y.. B. W. diagnostikovaná zmiešaná demencia s poruchami správania, čo viedlo vo veci Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 3C/47/2011 k vysloveniu záveru o tom, že na dotknuté úkony (vykonané v októbri 2010) už Y.. B. W. nebol spôsobilý/schopný. Navyše, ak súčasťou vyjadrení znalcov je i konštatovanie o procese postupného vyvinutia sa psychickej poruchy do stavu zisteného v októbri 2010.

20. Za aktuálnej dôkaznej situácie je predmetný záver okresného súdu (minimálne) predčasný. Jeho úlohou v ďalšom postupe vo veci preto bude doplniť dokazovanie o odborné (medicínske) stanovisko ohľadne zdravotného stavu Y.. B. W. k 7.9.2010; osobitne z hľadiska priebehu ochorenia (jeho progresu), keďže už je právoplatne ustálené, že k 25.10.2010 pre duševnú poruchu už nebol spôsobilý k obdobnému právnomu úkonu. Najvhodnejším sa javí vyžiadanie odborného vyjadrenia, resp. podanie vysvetlenia od znalca (z hľadiska hospodárnosti konania od niektorého zo znalcov ustanovených v konaní pod sp. zn. 3C/47/2011, ktorí sú oboznámení s vecou).

21. Na potrebe doplnenia dokazovania nič nemení ani obsah výpovede svedka N. o jeho vnímaní psychickej spôsobilosti Y.. B. W. pri udelení splnomocnenia. Hoci aj takéto vyslovené laické vnímanie má/môže mať význam v celkovom hodnotení, nemôže byť určujúcim. Samozrejmosťou je doloženie do spisu (úplných) znaleckých posudkov MUDr. M. a MUDr. I.; eventualitou je tiež pripojenie vyššie opakovane spomínaného spisu Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 3C/47/2011. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že vzhľadom na obsah argumentácie žalobcov a doterajšie skutkové zistenia o samotnom akte podpisu plnomocenstva z 7.9.2010 nie je potrebné vykonávať znalecké dokazovanie znalcom z odboru písmoznalectvo.

22. Hoci výrok o trovách konania má len „priebežný“ charakter a nebol ani odvolaniami výslovne napadnutý, ako závislý od rozhodnutia vo veci samej (§ 379 písm. a/ CSP) musel byť zrušený. Okresný súd rozhodne i o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

23. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku vo výroku I. je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.

Proti tomuto rozsudku vo výrokoch II. a III. dovolanie nie je prípustné.